

Πᾶσα διατριβὴ σχετικὴ τῷ σκοπῷ τῆς ἐφημερίδος μας δημοσιεύεται δωρεάν.

« Ἄγε μοι, λίγεια φόρμυξ »

« . . . κελάδει Δώριον ῥόδαν » (Συνέσιος).

ΕΤΟΣ Α΄. — ΑΡΙΘΜΟΣ 16.

ΓΡΑΦΕΙΑ : 48—'Οδῷ Πραξιτέλους—48

ΑΘΗΝΑΙ, Δευτέρα 27 Μαΐου 1902.

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ Η ΤΕΤΡΑΦΩΝΟΣ ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ

Συνήλθε σήμερον εἰς συνεδρίασιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἐπὶ μακρὸν συνεζήτησε διὰ τὸ ζήτημα τῆς Βυζαντιακῆς Μουσικῆς.

Ἐπεγράφη κατόπιν ἡ ἐγκύκλιος, ἥτις θ' ἀποσταλῆ πρὸς πάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς δι' ἧς συνιστάται ἡ κατάργησις τῆς τετραφώνου καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς πατροπαράδοτου Βυζαντιακῆς μουσικῆς.

Σχολὴ Βυζαντιακῆς Μουσικῆς.

Κατόπιν τῆς προτάσεως τοῦ προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου Σ. Μεθοδίου, συνετάχθη καὶ ἀπεστάλη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἔγγραφον δι' οὗ ὑποδεικνύει ἡ Ἱ. Σύνοδος τὴν ἔλλειψιν καταλλήλως μεμορφωμένων ψαλτῶν καὶ ζητεῖ τὴν παροχὴν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου τῆς ἀναγκαίας ποσότητος χρημάτων πρὸς ἵδρυσιν σχολῆς Βυζαντιακῆς μουσικῆς καὶ μόρφωσιν ψαλτῶν.

Η ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ὅσοι ἀπὸ τῶν ἐτῶν ἠγωνίζοντο μεμονωμένως ἐν τε ταῖς ἰδιαιτέροις συζητήσεσι καὶ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τῆς βυζαντιακῆς, τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν προγόνων ἡμῶν, τῆς γεννηθείσης μὲν κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς μουσικῆς, διαμορφωθείσης δὲ καὶ διαπλασθείσης εἰς τὸ ὕψος αὐτῆς ἐν τῷ συγχρωτισμῷ τῆς μετὰ τὴν ἕψηλῆ καὶ ἀπόλυτα φιλοσοφικὰ διδάγματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἃς δρέψωσιν τὸν καρπὸν τῶν ἀγῶνων καὶ μόχθων αὐτῶν. Ὅσοι ἄλλοι φιλοπάτριδες, φιλόμουσοι καὶ ὀρθοφρονούντες διαπνέονται ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ ὑπὸ τῆς συναισθήσεως τῆς θείας ἀποστολῆς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἃς χαρῶσι καὶ οὗτοι μετὰ τῶν πρώτων. Ὅσοι ἱεροψάλται καὶ κληρικοὶ καὶ φιλακόλουθοι χριστιανοὶ, τῶν ὁποίων τὸ λεπτόν οὖς συνείθισεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας νὰ εὐρίσκη τέρψιν καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τὴν πατροπαράδοτον πάτριον μουσικὴν μας, ἢ ἐποῖα ἀπὸ τινος ἐκινδύνευε νὰ φυγαδευθῆ ἀπὸ τοὺς ναοὺς, ἃς σκιρτήσωσι καὶ αὐτοὶ ἐκ καρῆς. Διότι ἡ νίκη τῆς βυζαντιακῆς μουσικῆς ἐπίκειται. Τὸ ἔθνος ἅπαν διὰ τῶν ἐπισκόπων, τῶν εἰδικῶν καὶ τῆς δημοσιογραφίας ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτῆς ἀνεπιφυλάκτως. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἡ ἐπιληφθεῖσα τῆς

ὑποθέσεως ἀρμοδίως ἐξέδωκεν ἀπόφασιν ἱκανοποιούσαν τὴν ὁμόθυμον γνώμην καὶ ἀπόφασιν καὶ προσδοκίαν τοῦ ἔθνους.

Χ. Γ. Β.

Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΣΥΝΕΥΞΙΣ ΤΩΝ ΕΝΤΑΥΘΑ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

Κατόπιν γενικῆς ποσοκλήσεως τῶν ἐνταῦθα καὶ Πειραιεῖ ἱεροψαλτῶν συνήλθον τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐνταῦθα Συλλόγου « Ἐθνικὴ Μοῦσα » ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἱεροψάλται καὶ συνεσκέφθησαν ἐπὶ τοῦ φλέγοντος μουσικοῦ ζητήματος.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἀνταλλαγιστῶν γνώμῶν ἐπεκράτησεν ἡ ἐξῆς :

Νὰ συνταχθῶσι δύο ψηφίσματα, τὸ ἐν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον Ἀθηναίων δι' ὧν νὰ ἐκφράζηται ἡ εὐχὴ, ὅπως ἐπιδιώξωσιν ἀμφοτέραι αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ τὴν ἐντελῆ κατάργησιν τῆς τετραφώνου ἐκ τῶν Ἱερῶν Ναῶν κατόπιν τῆς τόσον πανηγυρικῶς ἐκδηλωθείσης ὑπὲρ τῆς Βυζαντιακῆς μουσικῆς κοινῆς γνώμης.

Τὰ κείμενα τῶν συνταχθέντων ψηφισμάτων ἔχουσιν οὕτω.

Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνταῦθα

Οἱ ἱεροψάλται Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων συνελθόντες καὶ διασκεψάμενοι περὶ τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Μουσικῆς ἐγνωμάτευσαν καὶ παρεδέξαντο, ὅτι ἡ τετραφώνια ἀντιβαίνουσα τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς, τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ καὶ τῇ καθόλου Ἐθνικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ προέπει νὰ παύσῃται ὑφισταμένη ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικῆς τῆς Ἑλευθέρας Ἑλλάδος αἱ δὲ ἐπιθυμίαι ἐνίων ἀνατραφέντων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, περὶ καθερώσεως ἐν τοῖς Ναοῖς τῆς τετραφώνου δὲν πρέπει νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψει, διότι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοὶ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ διατάξεις εἶναι ἐκ τῶν ἀναλλοιώτων ἐκείνων θεσμῶν οἵτινες συνεχονται στεροῶς μετὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν

Διὰ ταῦτα καθικετεύουσι τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ ἐκφράζουσι τὴν εὐχὴν, ὅπως Αὐτὴ ἐν τῇ περινοίᾳ καὶ τῷ πατριωτισμῷ αὐτῆς ἐκδῶ ἀπόφασιν σύμφωνον πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὰ ἐκδηλωθέντα αἰσθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίου ἡμῶν Μουσικῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Μαΐου 1902.

(Ἔσονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἐν Ἀθήναις, Πειραιῶ καὶ περιχώρων ἱεροψαλτῶν).

Πρὸς τὸν ἀξιοτίμον καὶ λαοφιλεῖ Δήμαρχον Ἀθηναίων κ. κ. Στυροῖδωνα Μερκούρον.

Ἐνταῦθα

Κύριε Δήμαρχε.

Οἱ ἱεροψάλται Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων συνελθόντες καὶ βουλευσάμενοι περὶ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Μουσικῆς, τῆς ἐπικρατήσεως αὐτῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν Ναοῖς καὶ παύσεως τῆς ξένης καὶ ὀθνεῖας τετραφώνου, ὑφισταμένης ἐν αὐτοῖς, ὡς ἀπαδούσης πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις καὶ τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν χαρακτῆρα ἐκφράζομεν ἡμῖν τῷ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικῷ ἀνδρὶ τὴν διάπυρον εὐχὴν ἡμῶν τε καὶ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως, ὡς προϋστάμενος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, καταργήσετε τὴν ἀτόπως εἰσαχθεῖσαν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τετραφώνον μουσικὴν. Ἔστε δὲ βέβαιοι, Κύριε Δήμαρχε, ὅτι ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικῷ ἔργῳ θὰ ἀποσπάσῃτε τὴν Ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Πανελληνίου.

Ἐν Ἀθήναις 26 Μαΐου 1902.

(Ἔσονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἱεροψαλτῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων).

Μετὰ τὴν σύνταξιν καὶ ὑπογραφήν τῶν ἀνωτέρω ψηφισμάτων ὑπ' ἀπάντων τῶν παρευρεθέντων ἱεροψαλτῶν συνεστήθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Ἀθ. Σακελλαριάδου, Χρ. Βλάχου, Μ. Μελισσοπούλου, Ι. Δούκα, Α. Φιλίππου, Ἰωάννου Φιλιππίδου καὶ Ι. Θ. Τσώκλη ἥτις ἐπεφορτίσθη νὰ ἐπιδώσῃ τὰ ψηφίσματα ταῦτα πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸν κ. Δήμαρχον. Καὶ τὸ μὲν πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον ἐπεδόθη τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς, ἣν παρεκολούθησαν μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ κ. Δημάρφου ἅπαντες οἱ ἱεροψάλται καὶ πλῆθος λαοῦ.

Ἡ πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον ἐπίδοσις ἐγένετο προσφωνήσαντος τοῦ κ. Σακελλαριάδου ὡς ἐξῆς :

Κύριε Δήμαρχε.

Ἐντολῇ τῶν ἐνταῦθα καὶ Πειραιεῖ ἱεροψαλτῶν παρουσιαζόμεθα τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιον ὑμῶν, ὅπως ἐπιτελέσωμεν διπλοῦν καθήκον. Πρῶτον μὲν ὅπως συγχαρῶμεν ὑμῖν ἐπὶ τῇ διασώσει σας ἐκ τοῦ ἐσχάτως ἐπισυμβάντος ὑμῖν ἀτυχήματος, καὶ δευτέρον ὅπως ἐκφράσωμεν ὑμῖν τὴν κοινὴν τῶν ἱεροψαλτῶν ἐπιθυμίαν περὶ τῆς λύσεως

κρούσας λύραν ενδεκάχορδον αντί της επταχόρδου. Οί Σπαρτιάται εξέβαλον αυτόν της χώρας, ως καινοτομήσαντα και τας ακούς των νέων λυμαινόμενον διά της πολυχροδίας.

Αλλά μήπως και ο Πλάτων αυτός δεν έδογμάτισεν, ότι πρέπει να ευλαβώμεθα το είδος της Μουσικής και ότι ούδαμού κινούνται Μουσικής τρόποι άνευ νόμων των μεγίστων, ως και Δάμων ο περιχλεσσότερος το πάλοι της μουσικής διδάσκαλος έλεγεν :

Υψών άρα το κύπελλον ύπερ τε της προόδου και της ευημερίας του τε Μουσικού Παιραϊκού τούτου Συνδέσμου και ενός έκάστου ύμών, Κύριοι, εύχομαι, ίνα θεράποντες ύμεις της τε Έπιστήμης της Μουσικής και της Πατρίδος ύντες, εμπνευσθήτε ως δεν άμφιβάλω, των μεγάλων Έλληνικών αρχών, και το κλέος της πάλοι Έλλάδος αναδημιουργήσητε.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΚΙΣΕΙΣ

ΕΠΙ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΙΟΥ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Τήν προπαρελθούσαν Κυριακήν εγένοντο αι εξετάσεις του τμήματος της Βυζαντιακής Μουσικής, ύπερ πρό πολλού έχει ιδρύσει ή ένταύθα Μουσική Έταιρεία ύπό την διεύθυνσιν του μουσικοδιδασκάλου κ. Ι. Θ. Σακελλαρίδου.

Οί φοιτήσαντες εις το τμήμα τούτο μαθηταί, ών οι πλείστοι παλαιοί τοιοῦτοι του κ. Σακελλαρίδου, εξητάσθησαν εις διάφορα Έκκλησιαστικά μέλη ύπό του ίδιου μόνον διδάξαστος, ουχι όμως ως έδει και ύπό ειδικής εξεταστικής επιτροπής, αφού μάλιστα επρόκειτο να χορηγηθώσι τοις εξεταζόμενοις πτυχίον ίεροψάλτου.

Τά εκτελεσθέντα ύπό των εξεταζομένων διάφορά μέλη έλαμβάνοντο έκ των γνωστών φυλλάδων του κ. Σακελλαρίδου συνοδεύοντο δε ύπό κλειδοκυμβάλου, όπως ούτω καλύπτεται ή χαρακτηρίζουσα τά ύπό του κ. Σακελλαρίδου τονισθέντα τροπάρια γυμνότης και ακαλαισθησία.

Η συνοδεία κλειδοκυμβάλου εκτέλεσις των εκκλησιαστικών άσματων εξήγγειρεν εύλόγως την άγανάκτησιν των παρισταμένων, διότι το ούτω προζευόμενον άκουσμα ύπενθύμιζεν αυτοίς την προπόνησιν μελοδραματικού μάλλον θιάσου ουχι δε εκκλησιαστικού μουσικού χορού.

Ο εκ των παρισταμένων έρίτιμος εξ Αττικής Βουλευτής κ. Νικόλαος Λεβίδης βλέπων και ακούων τά τελοόμενα και κατιδών ότι δεν πρόκειται περί παρατυπίας ή μεταρρυθμίσεως τινος, αλλά περί ουσιώδους επαναστάσεως κατά της μουσικής μας, διότι τά εκτελούμενα εκκλησιαστικά άσματα διεστρεβλούντο συνοδεύμενα ύπό του κλειδοκυμβάλου νόταν πρός νόταν και παοῦτιαν πρός παοῦτιαν διημαρτυρήθη μετά θάρρους κατά της τοιαύτης διαφθοράς και βεβηλώσεως της βυζαντιακής μουσικής, ύπέδειξε δε τῶ παρισταμένῳ εκάει προσδρεύοντι της Ίερῆς Συνόδου Σεβασμιωτάτῳ Αρχιεπισκόπῳ Σύρου και Τήνου κ. Μεθοδίῳ ότι δεν πρέπει να ἴσταται άπαθής πρό του τελουμένου άνοσιουργήματος του αποτελοῦντος προφανώς καταπάτησιν των εκκλησιαστικών ήμων παραδόσεων, ών ούτος ετάχθη ύπό της Πολιτείας φρουρός και πιστός θεματοφύλαξ.

Η άπροσδόκητος πλήν ύπερτέρα παντός επαινίου και εγκωμίου στάσις αυτή του κ. Λεβίδου, ήρκεσε όπως διακόψη ο διδάσκαλος το άνοσιουργήμα του δια της παύσεως του κλειδοκυμβάλου, εξακολουθήσει δε πλέον τας εξετάσεις του δια της έμφύχου μόνον φωνής.

Το ούτω προκληθέν επεισόδιον ήρκεσεν όπως εξεγερθή σύσσωμος ο τύπος της πρωτεύουσής και ταχθή ύπερ της Βυζαντιακής Μουσικής.

Τοιουτοτρόπως το μουσικόν ζήτημα από της σιγμής του επισοδίου ετέθη επί του τάπητος, την εξέλιξιν δε τούτου παρακολουθεϊ μετ' ενδιαφέροντος και συγκινήσεως, δυνάμεθα να ειπωμεν, σύμπτας ο έλληνικός λαός, διαφωτιζόμενος ύπό της έγχορδης καθημερινής εφημερίδος «Καιροί», από των στηλών της οποίας παρελάνουν καθ'έκαστην αι γνώμαι των ειδικών και των άποτελούντων την Ίερήν Σύνοδον Σεβασμιωτάτων Αρχιεπισκόπων μας.

Από των στηλών των «Καιρών» ανέγνωμεν και την γνώμην του δημοσιογού όλης αυτής της καταστάσεως κ. Ι. Θ. Σακελλαρίδου.

— Ο κύριος ούτος έννοσι να παρουσιάζεται ύποστηρικτής της Βυζαντιακής Μουσικής όσακις βλέπει τά πράγματα να φωνάζωσιν εναντίον του.

— Ο κ. Σακελλαρίδης άποτελεϊ έν είδος χαρακτηριστός λίαν πρωτοτύπου, διότι άλλα λέγει, άλλα γράφει, άλλα τονίζει, άλλα εξαγγέλει, άλλα διδάσκει και άλλα εξετάζει.

— Και όντως έν τῶ πρόλῳγῳ της Χρυστομαθείας του (έκδοσις Γ'. 1895) ο κ. Σακελλαρίδης διαπορών γράφει: «Μήπως θέλομεν ν' άντηγήσωσι και έν τοις ήμετέροις ναοίς φθόγγοι Νόρμας ή Barbier συνοδεία όργάνου, ως τ-ύτο γίνεται έν τῶ ένταύθα παπικῷ ναῶ, ένθα ο Πάπας απέστειλεν όργανον πιστευόν μακαρίως ότι διά της όργανικής μουσικής θα προσελκυσθῆ τοὺς κοουφοτέρους;» Ένω δέ ταῦτα γράφει ο κύριος ούτος μεταχειρίζεται όμως όργανον όλως άκατάλληλον διά την διδασκαλίαν της Βυζαντιακής μουσικής. εις την διδασκαλίαν του ύποστηρίζων ότι εις την Άγιάν Σοφίαν είχαν όργανον.

— Άλλαχού εις τὸν αὐτὸν πρόλογον γράφει: «ἀληθὲς και βέβηλος πρέπει να κληθῆ ο άσυνειδήτως πολεμῶν τὰς ἀρεγόνους της Έκκλησίας μελωδίας». Και τίς άλλος πολεμεῖ τὰς ἀρεγόνους της Έκκλησίας μελωδίας ή αὐτός ούτος ο κ. Σακελλαρίδης όστις άπάσας τὰς ἀρεγόνους της Έκκλησίας μελωδίας κατεκρεοούρησε, περιέταμε και έν μιᾷ λέξει διεφθειρε, μεταβάλων αὐτάς κατά τὸ ίδιον του γούστο;»

— Έάν επεχειροῦμεν ν' άποδείξωμεν τὸν Σακελλαρίδην αντιφάσκοντα εις όλα, δεν θα επήρχον αι σελίδες της «Φόρμιγγος», διά τούτο άρκούμεθα επί του παρόντος εις τ' ανωτέρω επισυλασσομένον από του προσεχοῦς φύλλον ν' άποδείξωμεν αὐτὸν διά σειρὰν άρθρων κριτικῶν έν τῇ εφαρμογῇ των τεχνικῶν ὄρων αντιφάσκοντα και έν τῇ μουσικῇ ὀρθογραφίᾳ άκατάστιστον.

— Από των στηλών ακόμη των «Καιρών» παρήλασαν και αι γνώμαι των διευθυντῶν των Εὐρωπαϊκῶν χορῶν.

— Και του μέν κ. Κανακάκη διευθυντοῦ του Εὐρωπαϊκού χοροῦ της Άγιᾶς Ειρήνης δεν εφάνη ὅσον άνεμνετο σαφής και κατηγορηματική, καιτοι πάντες γνωρίζομεν ότι ο κ. Κανακάκης είναι θιασώτης της Βυζαντιακής μουσικής και καλὸς ταύτης εκτελεστής.

— Του δε κ. Δεϊμέζη διευθυντοῦ του Εὐρωπ. χοροῦ του Αγίου Γεωργίου (Καρύστη) ήτο ότι αι βυζαντινοί ψάλται δεν δύνανται να φθάσουν εις τὸ ὕψος, όπου εφθασε σήμερα η Εὐρωπαϊκή.

— Έχει δίκαιον ο μουσικολογικώτατος ούτος κύριος, αφού ή κρίσις του αυτή, ως ο ίδιος λέγει, προσέρχεται έκ των τεχνικῶν του πεποιθήσεων, αι οποιαί πᾶν άλλο δύνανται να ονομασθῶσιν ή τεχνικαί πεποιθήσεις, αφού ο κύριος ούτος πολλακις από του στασιδίου του βασανίζεται να εξευσρη τὸν ήχον του τροπαρίου τὸ ὅποιον μέλλει να ψάλλη.

— Και διά να μη θεωρηθῶμεν συκοφαντᾶν των μουσικῶν γνώσεων του κ. Δεϊμέζη, επικαλούμεθα την μαρτυρίαν του γνωστοῦ παρ' ήμιν λογίου δημοσιογράφου κ. Μωραϊτίδου δια τ' ανωτέρω γραφομένα μας.

— Επίσης δια τὸν αὐτὸν λόγον επικαλούμεθα την μαρτυρίαν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Γρηγορίου, ὅστις κατά την πέρυσι γινομένην χειροτονίαν ενός επισκόπου έν τῶ ναῶ του αγ. Γεωργίου, ένθα ψάλλει ο κ. Δεϊμέζης-εξήτησεν ή Σεβασμιότης τον την αντικατάστασιν του κ. Δεϊμέζη δι' άλλου ψάλτου Βυζαντινοῦ, με άπειλήν μάλιστα να διακόψη την χειροτονίαν αν δεν εξετελείτο ή διαταγή του.

— Πρός συμπλήρωσιν της γνώμης του ο κύριος Δεϊμέζης λέγει έν τοις «Καιροίς» ότι ή κατάργησις της τετραφωνίας θα βλάψη ὀλίκως μεν τὰς Έκκλησίας ήθικῶς δε τὸν κόσμον.

— Ὅσον αφορά μεν τὸ πρῶτον δεν έχει καθόλου δίκαιον ο κ. Δεϊμέζης, διότι ὄχι ή μουσική ή τετραφωνός άποφέρει κέρδη περισσότερα εις την εκκλησίαν, άλλ' ή καθιέρωσις έν αὐτῇ δευτέρας λειτουργίας, ὅπερ διευκολύνει σήμερα τὸν πολὺν κόσμον τὸν μη δυνάμενον να μεταβῆ εις την εκκλησίαν του λίαν πρῶτ' ήν τελείται ή πρώτη λειτουργία.

— Άποδείξει τούτου είναι ότι αι εισπράξεις όλων των εκκλησιῶν εκείνων, αιτινες καθιέρωσαν και δευτέραν λειτουργίαν, ηῦξησαν καταπληκτικῶς, καιτοι έν αὐταῖς ψάλλεται ὄχι τετραφωνός αλλά Βυζαντιακή μουσική.

— Ο δε φίλος ήμων κ. Ιωάννης Παπαστρατηγάκης διευθυντής του χοροῦ της Χρυσοπηλαιότισ-

της εξέφερε και ούτος από των στηλών των «Καιρών» την επί του ζητήματος γνώμην του, ήτις έν πολλοίς μάς εφάνη περίεργος και ίδου διατί.

— Λέγει ότι εις την Χρυσοπηλαιότισσαν ψάλλεται το μουσικόν σύστημα του κ. Σπάθη καθ' οι υψίφωνοι ψάλλουν βυζαντινόν μέλος και οι άλλοι συνοδεύουν έν άρμονία, επομένως ψάλλει ο ύπ' αὐτὸν χορός άπαραλλάκτως, ως λέγει ούτος, και οι Βυζαντινοί ψάλλται οι έχοντες ισοκράτας, οτινες κρατούσι την βάση.

— Εἰς τὸν κ. Παπαστρατηγάκην δεν θα επετρέπετο βεβαίως να φρονή ούτω και να νομίζη ότι οι τενοροί του χοροῦ του ψάλλουσι καθαρὸν Βυζαντινόν μέλος εάν εγνώρίζεν ότι το Βυζαντινόν μέλος υπαγόμενον εις τοὺς νόμους της άρμονίας κατατρέφεται ούσιωδῶς, επομένως και ο χορός του κ. Παπαστρατηγάκη ψάλλων έν άρμονία δεν δύνανται να διατηρήσῃ άγνὸν τὸ Βυζαντινόν μέλος.

— Έκτός αν νομίζη ο κ. Παπαστρατηγάκης ότι Βυζαντινόν μέλος είναι ή υπό του χοροῦ του ψαλλομένη λειτουργία του Μ. Βασιλείου ή τὰ τροπάρια της Μ. εβδόμαδος ή τὰ του εσπερινου του Αγίου Πνεύματος τὰ ὅποια ψάλλει ο χορός του εις την β' λειτουργίαν της Κυριακής της Πεντηκοστής.

— Περί της προσγινομένης δε καταστροφής του Βυζαντινοῦ μέλους όταν τούτο τίθεται ύπό τὸν νόμους της άρμονίας παραπέμπομεν τὸν κ. Παπαστρατηγάκην εις τὸ α' φύλλον της «Φόρμιγγος», έν τῶ ὅποιῳ τὸ ζήτημα τούτο διεξοδικώτατα και επιστημονικώτατα αναλύει ο έκτακτος συνεργάτης ήμων κ. Θ. Πολυκράτης, ὅστις, πιστεύομεν, την γνώμην να σβήσῃται και ο κ. Παπαστρατηγάκης.

— Επίσης παραπέμπομεν τὸν ίδιον και εις τοὺς «Καιροῦς» της 23 Μαΐου ε. ε. όπου ετερος συνεργάτης ήμων ο κ. Χρ. Γ. Βλάχος δικηγόρος λίαν επιστημονικῶς διεξάγει τὰ του ίδιου ζητήματος.

— Ο κ. Σακελλαρίδης εθεάθη προχθές πεπειρημένος τὰ δημοσιογραφικὰ γραφεία δια να επιδείξη εις τοὺς συντάκτας τὸ πρόγραμμα των εξετάσεων της Έκκλησιαστικής Μουσικής Σχολῆς Κων)πόλεως έν ὃ ανεφάρετο ότι τά εκτελεσθησόμενα μαθήματα συνοδεύονται ύπό όργάνου.

— Έπλανήθη όμως και εις τούτο ο κ. Σακελλαρίδης διότι το όργανον της Έκκλησιαστικῆς Μουσικής Σχολῆς Κων)πόλεως δεν είναι κλειδοκύμβάλον δηλαδή όργανον μη άποδίδον όλα τὰ γένη και τοὺς χρωματισμοὺς της εκκλησιαστικῆς μουσικής άλλ' όργανον κατασκευσθέν ειδικῶς δια την Βυζαντιακήν μουσικὴν ύπό επιτροπῆς κατὰ τὸ 1882 συσταθείσης επί του νῦν Πατριάρχου Ιωακείμ του Γ' και άποδίδον ακριβέστατα τὰ γένη και τοὺς χρωματισμοὺς της εκκλησιαστικῆς μουσικής.

— Γίνεται δε χοθῆσι του όργάνου τούτου κατά την διδασκαλίαν της μουσικής, όπως γίνεται χοθῆσι και του τετραχορδου (βιολίου) κατὰ ταύτην, διότι μρότερα εἶνε κατ'άλληλα δια την διδασκαλίαν της εκκλησιαστικῆς μουσικής ως τὰ μόνα δυνάμενα ν' άποδώσωσι πιστῶς εκεινο ὅπερ είναι γεγραμμένον εις τὰ παλαιὰ μουσικὰ βιβλία.

— Οχι λοιπὸν κλειδοκυμβάλου χοθῆσι, κ. Σακελλαρίδη, άλλ' ειδικὸν όργανον, Ψαλτηρίαν καλουμένου, ποιοῦνται χοθῆσι οι έν Κων)πόλει δια την διδασκαλίαν της Έκκλησιαστικῆς μουσικής.

— Έάν τὰ γραφομένα μας ταῦτα νομίζει ο κ. Σακελλαρίδης ανακριθῆ τότε ἄς εκτελέσῃ επί του κλειδοκυμβάλου του τὸν Πολοέλιον «δούλο Κύριον» εις ήχον πλ. α' Πέτρου του Πελοποννησίου δια να ἴδῃ ότι τὸ κλειδοκύμβάλον του πᾶν άλλο ή πολυέλιον Πέτρου Πελοποννησίου θα εκτελέσῃ.

— Μ' άλλας λέξεις θα πεισθῆ ότι τὸ κλειδοκυμβάλον του καταστρέφει ὄλοσχερῶς τὸ Βυζαντινόν μέλος.

— Περί τούτου δε σήμερα πρόκειται.

— Οι επιτροποι του έν Πειραιεῖ Μητροπολιτικῆς ναοῦ της Άγιᾶς Τριάδος προσέβησαν εις ἄλλωσιν πρός το κοινόν του Πειραιῶς ότι κατόπιν της γενικής κατὰ της τετραφωνίας κατακαυρηγῆς του τύπου και ὅλης της κοινωνίας άπεφάσισαν, όπως καταργήσωσι πρός τὸ παρὸν την τετραφωνίαν.

— Εἶγε!

— Έν Καλαμῆσι διοργανώθη μέγα συλλαλητήριον ὕπερ της Βυζαντιακής μουσικής. Κατὰ τούτο ὡμίλησε θαυμασίως περί μουσικής ο γηραιός πολιτευτής Καλαμῶν κ. Δ. Τζάνες.

«Ένεκα του άναφανέντος μουσικοῦ ζητήματος ή «Φόρμιγγς» επεβράδυνε την έκδοσίν της.